

TAR KINA TETEN?

ELLER GAPER MIDTENS RIKE OVER FOR MYE?

- 1978, 1992, 2001, 2008, 2012
- November 2017, Februar 2018
- 2016 – Vesten får seg to kjøppe
- Hvorfor gikk det slik?
- Amerika bommer totalt på Kina
- Tar Kina teten?
- Hva Kina strever med
- Thukydids felle
- Martin Wolf har nest siste ordet
- Deng jr. det siste

1978 Deng Xiaoping vinner maktkampen i Kina etter Mao.

- Pragmatisk – Kina skal gjenvinne sin posisjon via økonomisk vekst
- Reform and open up
- Holde lav profil ute, ikke ta lederskap, arbeide i det stille

1992 Clinton vinner valget i USA.

- Retter opp statsfinansene
- Sovjetunionen oppløst og USA kan glede seg over “peace dividend”

Fukuyama med boken “The End of History and the last man.”

“What we may be witnessing is not just the end of the Cold War, or the passing of a particular period of post-war history, but the end of history as such: that is, the end point of mankind's ideological evolution and the universalization of Western liberal democracy as the final form of human government.”

2001 Kina med i WTO – status som u-land

Import av bil

Toll i USA på import av kinesiske biler	2,5 prosent
Toll i Kina på import av amerikanske biler	25 prosent

- Urimelig – men kommer unna med det
- Krever “Joint Ventures” for utenlandske etableringer – rapper teknologi
- Pence 4. oktober: Economic relationship should be “Free, fair and reciprocal”
- Kina kjøper opp teknologibedrifter ute

Kuka i Tyskland, **Elkem** og **Ekornes** i Norge, **Volvo** i Sverige

2008 Finanskrisen – “Made in USA”

- Kina takler den bra – flere virkemidler (statseide foretak, styrt valutakurs, etc.)
- Gir økt selvtillit hos kineserne

Prosentvis andel av verdens BNP		
	Kina	USA
1820	33	2
1978	5	27
2018	16	23
2018 (justert for kjøpekraft)	19	15

- 2050 – prognose for levestandard, kinesere det halve av amerikanere

2012 Xi tar over for Hu som Kinas øverste leder – på ryddig vis

- Samme ryddighet ti år før, da Hu tok over for Jiang
- DOG: Jiang fortsatt i vel to år som leder for Militærkommisjonen
- Xi strammer grepet ved kamp mot korrupsjon.

November 2017 – Xi får fem nye år

- Xi lanserer “Socialism with Chinese Characteristics for a New Era”
- Anbefaler Kina som modell for andre land
- Dengs linje om lav profil er brutt
- MEN: Ingen arvtaker til Xi blir pekt ut

Februar 2018 – Begrensning på to ganger fem år tas bort

- "All makt i denne sal", sa Otto Sverdrup i Stortinget i 1872
- "All makt hos meg", kunne Xi si i februar 2018
- MEN: Dermed også alt ansvar

- "Et helt halvt år" – temmelig slitsomt for Xi
 - Handelskrig med USA, som ikke går så bra
 - Fadese med vaksine der hundretusener av barn blir dårlige
 - Murring i Beijing

Kamp mot korrupsjon – hemmer omstillinger

Kamp mot korrupsjon, myntens bakside, (William Overholt, scmp 26. oktober).

“Bureaucrats tasked with implementing reforms were scared of being accused of corruption by those the reforms would harm, so they held back on vigorous reforms.”

Deng Xiaoping, Jiang Zemin og Zhu Rongji tok “... risky decisions that reduced the party’s control but brought potential economic benefits.”

2016 – Vesten får seg to kjappe

- Juni – David Cameron taper – Brexit neste
- November – Donald Trump vinner
- "Amerika først" over hele linja
- Bygge ned den etablerte internasjonale orden som USA selv har skapt

Hvorfor gikk det slik?

- Globalisering
- Teknologi
- Rå kapitalister kjører løpet, politikere klarer ikke å stå imot
 - Eksempel: Tap under finanskrisen blir ikke tatt av tyske banker, men av irske skattebetalere
- Forskjellene øker
- Folk mister verdighet
- Høyrepopulister stormer frem – gir folk verdigheten tilbake

Amerika bommer totalt på Kina

- Amerikanerne ville fortelle kineserne hva de – kineserne – er best tjent med
- Obama: "We expect China to uphold the very rules that have made them successful."

Tar Kina teten?

- Markedsbasert økonomi og diktatur – går det an?
- BRI (“Bare” mellom ett og åtte SPU-er)
- ”Made in China 2025”
- TPP is gone – mer plass til Kina (MEN: Will Trump change his mind?)
- Davos januar 2017 – Xi er helten. Tar globalt lederskap

- MEN: Litt for kjepphøy litt for tidlig?
- "Made in China 2025" utbasunert i 2015
- Kina vil *ta lederskap teknologisk* i ti avansert bransjer (fly, elektriske biler, informasjonsteknologi, nye materialer, roboter, biomedisin, ...)

- Så våkner Amerika
- Mike Pence, tale 4. oktober, viktigste så langt under Trump. «Reform and opening-up» skulle omhandle mer enn økonomi. Politikk, religion, sosial kontroll.
- *Trumps handelskrig bare en oppvarming for kampen om teknologisk lederskap. Og globalt lederskap.*
- USA vedtar BUILD Act. Bypartisan consensus. 93 for og 6 i mot.
60 mrd dollar i kapital (sml AIIB, med 100 mrd dollar i kapital)
Friere mandat enn NORAD – ligner mer på NOFUND. Equity.

Hva Kina strever med

- Soft power – ingen vil bli som Kina
- Fravær av allierte
- Forurensning
- Mer enn 250 millioner ”migrant workers”
- South China Sea
- Xinjiang og brutal undertrykking av Uighur-folket

Thukydids felle

Thukydid som selv var general under Pelopponeskrigen (431 – 404 f. Kr.), skrev om den. Athens oppstigning og den frykt den inngjød i Sparta, gjorde krig uunngåelig.

Graham Allison, professor ved Harvard:

“Kina skaper den frykt i USA som Thukydid peker på. Beijing taler og agerer med en selvbevissthet og arroganse som Perikles advarte oldtidens Athen mot.”

Etter 27 år måtte Athen erkjenne nederlag.

Martin Wolf har nest siste ordet

- Dagens Kina –
”Imperial system in modern form”
- Men Kina er ikke trusselen
- Dekadansen i Vest er det grunnleggende problemet

Mer konkret:

- Urimelige priser (rent extraction)
- Indifferent til hvordan folk har det
- Indifferent til sannheten (Trump lyver i gjennomsnitt seks ganger om dagen)
- Penger som korrumperer politikken
- For lite investeringer

Deng Pufang det siste

- Deng Pufang er 74 år. Like gammel som sin far Deng Xiaoping da han i desember 1978 startet «Reform and Opening-up»
- Men sitter i rullestol, etter erfaring fra Kulturrevolusjonen (1966-1976).

“We should neither be overbearing or belittle ourselves.”

“The most important thing at the moment is to properly address China’s own issues.” (cf. Wolf)

His speech came as China is counting down to the anniversary of the elder Deng’s reforms, which included *moderate political liberalisation, a market economy and social tolerance*.

Ikke alle i Kina så begeistret for Xi Jinping.